

Eind oktober spreekt Tim Keller in Berlijn op een conferentie over gemeentestichting. Organisator is City to City Europe, een jong maar **bruisend netwerk van gemeentestichtingen** in Europese steden. Wat is het verhaal achter dit netwerk?

Tekst Siebrand Wierda & Martin de Jong

City to City: Jezus in de grote steden

In de afgelopen tien jaar zijn wij beiden intensief betrokken geraakt bij gemeentestichting in Amsterdam. Tegenwoordig is 'gemeentestichting' een bekende term in de Nederlandse kerken, maar dat was tien jaar geleden wel anders. Gemeentestichting was toen nieuw, ook voor ons. Via via hadden we ervan gehoord. We hadden in Amsterdam van verschillende kerkenraden opdracht gekregen om er werk van te maken. Maar we wisten nauwelijks hoe dat moest.

Hulp nodig

Eén moment rond de jaarwisseling van 2002/2003 herinneren we ons nog goed. Een nieuwsbrief van de Redeemer Presbyterian Church in New York, de kerk van Tim Keller, vertelde dat vanuit deze kerk hulp zou worden geboden aan gemeentestichters in Boedapest. In die tijd waren wij in Amsterdam juist bezig om verbinding te maken tussen diverse beginnende initiatieven van gemeentestichting. Later ontstond daaruit het partnerschap 'Amsterdam in Beweging voor Jezus Christus'. In maart 2003 hebben wij als groep van kerken een brief naar Redeemer gestuurd met een verzoek om hulp. We vertelden daarin over de onkerksheden in Amsterdam, de beginnende samenwerking tussen kerken van gereformeerde snit en de ambities voor gemeentestichting. En we vertelden dat we niet goed wisten waar we moesten beginnen.

We vroegen daarom om training, en wel op twee terreinen. Ten eerste training op het gebied van *contextualisatie*: wat is het Evangelie – het goede nieuws – van Jezus Christus eigenlijk voor 21e-eeuwse Amsterdammers? En hoe werk je dat dan uit in een

nieuwe gemeente? We begrepen heel goed dat er grote verschillen zijn tussen New York en Amsterdam, maar we hadden dan ook geen kopieergedrag voor ogen. We wilden leren van de principes van Redeemer in New York. We geloofden dat hun visie, hun waarden en mogelijk hun strategie behulpzaam konden zijn om stappen te zetten op het gebied van gemeentestichting in Amsterdam.

Daarnaast hadden we behoefte aan training op het gebied van *preken*. We geloofden in de aanpak van 'inclusieve' erediensten. Dus niet exclusief: alleen voor kerkmensen. In plaats daarvan: kerkdiensten voor mensen, inclusief kerkmensen. Maar hoe preek je dan? Hoe leg je de Bijbel uit in zulke diensten, hoe verbind je het Evangelie van Jezus Christus niet alleen met mensen die elke zondag in de kerk komen, maar ook met hen die er voor het eerst zijn?

Trainingsgroep

Een van ons (Martin) moest voor zijn werk naar New York en heeft de brief persoonlijk overhandigd aan de mensen van Redeemer. Het antwoord was verbluffend. We kregen de belofte dat Al Barth, een man met grote ervaring op het gebied van gemeentestichting, frequent naar Amsterdam zou komen. Zo kwam het dat van 2003 tot 2005 Al Barth vaak in Amsterdam was. De trainingsgroep werd steeds groter, ook mensen uit Maastricht, Gent en Rotterdam haakten aan.

Na verloop van tijd verminderde de behoefte aan training en veranderde de hulp van Barth in coaching. Momenteel is ook die coaching tot een minimum teruggebracht. We moeten het nu

**AMSTERDAM - BOEDAPEST - BERLIJN -
HAMBURG - LONDEN - PARIJS - BARCELONA -
DUBLIN - BIRMINGHAM - PRAAG - ROME**

zelf kunnen. De praktijk is daarbij erg leerzaam en inspirerend. In het afgelopen decennium zijn in Amsterdam zeven nieuwe gemeenschappen van de grond gekomen, die alle zeer geholpen zijn door de genoemde training en coaching. Met Gods hulp en door zijn kracht hopen we dat daar in de komende vijf jaar zeker tien bij zullen komen.

Van Boedapest tot Birmingham

Waarom dit verhaal? Omdat het illustratief is voor City to City Europe, de organisator van de conferentie die in Berlijn plaatsvindt. Want wat is er intussen gebeurd? Dezelfde Al Barth had zijn contacten al in **Boedapest**, met Bacskai Balint. Balint werkte aan de herplant van een bestaande gemeente en aan de plant van een nieuwe.

Maar al spoedig had Barth ook contact gelegd in **Berlijn**, met Christian Nowatzky en Konstantin von Abendroth. Barth heeft hun plannen voor gemeentestichting begeleid. Inmiddels is daar een bloeiende gemeente van meer dan driehonderd mensen uit voortgekomen.

Vanuit deze gemeente in Berlijn is Daniel Bartz uitgezonden naar **Hamburg**, waar in korte tijd tal van mensen hun weg naar zijn nieuwe gemeente hebben gevonden. In Berlijn heeft men inmid-

„In elke plaats moet je opnieuw uitvinden wat het goede nieuws voor die plek is en welke manier van kerk-zijn daarbij past”

dels nieuwe stappen gezet richting wijk Kreuzberg, waar onder leiding van Fridtjof Leemhuis en Benjamin Kaden hopelijk een volgende dochtergemeente gaat ontstaan.

Ook in **Londen** had Al Barth contacten gekregen. Momenteel functioneert in de wijk Hackney, een van de plekken waar recentelijk zo veel rellen waren, een bloeiende nieuwe gemeente onder leiding van Andrew Jones. De gemeenschap is vorig jaar in dezelfde wijk tot verdere gemeentestichting overgegaan door Giles Fouhy en een groep van ongeveer vijftig personen vanuit de jonge moedergemeente uit te zenden.

In **Parijs** kwam Al Barth in contact met Edouard Nelson. Hij kreeg de gelegenheid om vanuit een in nood verkerende bestaande gemeente nieuwe stappen te zetten. Dat heeft geleid tot twee nieuwe gemeenten in de Franse hoofdstad. Ze zijn nog niet erg groot, maar het begin is gemaakt.

En in **Barcelona** kwam Al Barth in contact met Xavi Memba, die bezig was zijn werk in een bestaande gemeente af te ronden. Begin september komt Xavi een weekend naar Amsterdam om daar rond te kijken bij de diverse gemeentestichtingen. Daarna start hij als gemeentestichter op loopafstand van de Sagrada Familia in het centrum van Barcelona, waar hij inmiddels met zijn gezin naartoe is verhuisd.

In **Dublin** bleken al diverse gemeentestichtingen te zijn gestart. Barth kwam hier in contact met Sean Mullan, die een katalysator

en samenbindende factor was tussen al die pioniersprojecten. Idem dito in **Birmingham** met Neil Powell, in **Praag** met Sasha Fleck en in **Rome** met Leonardo Dechirico.

Grote steden

Dit alles samen is City to City Europe. Een interkerkelijk netwerk van gemeenten en ‘kerkplantingen’ in de grotere steden van Europa, die Jezus Christus willen dienen door te werken aan gemeentestichting. Er is een diep en vast geloof dat Jezus dat alleen zelf kan doen, door zijn Geest. Zijn *boodschap van genade* is waar het om gaat. Genade verandert mensen en is de kracht voor alle gemeentestichtende werk. Dit is het eerste dat City to City typeert.

Het tweede is de focus op de *grotere steden*. Niet dat andere plaatsen niet belangrijk zijn, zeker wel. Maar ook wijzelf merken dat er zo veel overeenkomsten zijn tussen Berlijn, Amsterdam, Parijs, Londen en al die andere steden. De communicatie en samenwerking hiertussen is veel eenvoudiger en vruchtbaarder dan tussen Amsterdam en Nunspeet, om maar een willekeurig voorbeeld te noemen. Verder zijn we ervan overtuigd dat als Europa een nieuwe kans van God krijgt om het Evangelie te ontvangen, dat dit dan begint in de steden.

Wat we binnen City to City Europe ten derde belangrijk vinden, is – we noemden het al even – *contextualisatie*. Kopieergedrag leidt nergens toe. De enige manier om een effectieve gemeente in een bepaalde plaats of wijk te zien ontstaan, is door zorgvuldig te contextualiseren. Het gaat om dezelfde Vader, Zoon en Geest. Maar in elke plaats en in elke wijk moet opnieuw worden uitgevonden wat het goede nieuws voor die plek is en welke manier van kerk-zijn daar dan bij past.

Een vierde waarde is: *woord én daad*. Die dienen samen op te gaan. Het Evangelie is niet alleen publieke verkondiging, maar ook hulpverlening en inspanning voor gerechtigheid. En de vijfde waarde is *indigenous*, wat in het Nederlands het best met ‘inheems’ vertaald kan worden. City to City Europe wil een *Europees* netwerk zijn, met gemeentestichters die zelf uit de diverse culturen in de steden komen. Wij zoeken geen zendingen uit overzeese landen die het Evangelie komen invliegen. Liever investeren wij in diepe relaties met mensen uit de steden zelf. Zo kan het Evangelie in de kleur van die stad of wijk bloeien.

In het afgelopen decennium heeft Redeemer City to City, zoals het centrum van Redeemer is gaan heten, 170 gemeenten over de hele wereld geholpen. Daarbij horen 52 gemeenten in 21 Europese steden. In Amsterdam, Londen, Berlijn, Dublin, Edinburgh en Birmingham zijn ook al lokale netwerken van verscheidene gemeenten ontstaan. We verwachten dat dit binnen een paar jaar ook in Parijs, Praag, Barcelona, Athene en Rome kan gebeuren. Het moet mogelijk zijn om in de komende vijf jaar zeker vijftig nieuwe gemeenten te zien ontstaan in diverse Europese steden. City to City Europe wil trainingsprogramma’s voor gemeentestichters aanbieden, inclusief ‘train de trainer’-momenten. Verder willen we in diverse steden mensen vinden die daar de rol kunnen vervullen van katalysator, trainer en netwerkleder. Martin de Jong wordt vanaf deze maand parttime ingehuurd als motor voor de organisatie van deze dingen.

ORIËNTATIE KERKELIJK PIONIEREN

Amsterdam | 1-3 oktober 2011

Vraag je je af hoe jij of jouw gemeente dienstbaar kan zijn in de stad? Deze driedaagse oriëntatie helpt je om het antwoord te vinden.

Een kennismaking met:

- de mooie en kleurrijke kanten én de duistere en moeilijke kanten van de **stad**;
- een variëteit aan manieren om met het **Evangelie** van Christus aan te sluiten bij de mensen;
- acht **pioniersprojecten** en negen kerken uit vijf kerkverbanden;
- anderen die over de Amsterdamse **ervaringen** willen doordenken over nieuwe mogelijkheden van kerk-zijn in hun eigen omgeving.

Informatie www.amsterdaminbeweging.nl en www.kleurrijkamsterdam.nl

Anmelden Jeanette de Waard, 06-24704917, jeanette@hoopvoornord.nl

Verder dan New York

En dit is uiteindelijk allemaal het werk van de New Yorkse Redeemer Presbyterian Church? Nee en ja. Nee, omdat Redeemer in Europa geen enkele gemeente heeft gesticht. Het is allemaal het werk van lokale mensen. Ja, omdat de visie van Redeemer inspirerend is geweest voor velen van hen. En ja, omdat er door Redeemer zo veel training en coaching is gegeven. Waarom doen zij dat? Omdat het niet hun visie is om een grote kerk in New York te bouwen. Ze hebben allereerst de ambitie om mee te werken aan de ontwikkeling van een *beweging van het Evangelie* in de 65 meest invloedrijke steden wereldwijd. Dat doen ze door middel van gemeentestichting en netwerken van gemeentestichtende gemeenten.

Wie betaalt dit allemaal? Wijzelf hebben geen cent betaald aan tickets of anderszins van Al Barth. We zorgden er alleen voor dat hij in Amsterdam bij iemand kon slapen. Wel hebben wij als dank afgelopen april (op onze kosten) Redeemer geholpen met een fondsenwervingsconferentie in New York. Verder heeft geen van de kerken in Amsterdam geld gekregen van Redeemer. Wel hebben zij kerken in Berlijn, Londen, Parijs, Barcelona en Rome financieel ondersteund. Voor de komende jaren is het de bedoeling dat City to City Europe zelf fondsen genereert, vanuit zowel Amerika als Europa, om een nieuwe generatie gemeentestichters op te leiden en hen te helpen starten.

Intussen worden City to City Europe en de diverse gemeentestichtingen in de Europese steden steeds minder afhankelijk van Redeemer. De contacten, stimulansen, training, coaching,

CITY TO CITY CONFERENTIE

Berlijn | 25-27 oktober 2011

Wil je meer weten over de principes en praktijk van City to City Europe en Redeemer City to City, dan ben je bij deze conferentie op de juiste plaats.

Een unieke gelegenheid om:

- een beter begrip te krijgen van **missionair kerk-zijn** in een stedelijke omgeving;
- te ervaren hoe kerken de stedelijke samenleving benaderen door te **contextualiseren**;
- van **Tim Keller** te leren welke principes van belang zijn voor missionair kerk-zijn in de stad;
- met **Stefan Paas** door te denken over een seculier Europa waarin de kerk een grote missie heeft;
- van **Frank Eckhardt** te leren door welke ontwikkeling de Europese steden momenteel gaan;
- met **gemeentestichters** uit diverse

Europese steden stil te staan bij hun praktijk;

- ongeveer 600 Europese gemeentestichters, hun teamleden en voorgangers te ontmoeten, en samen God te aanbidden.

Anmelden via www.citytocityeurope.com
Informatie Martin de Jong, 06-28020534, jongmartinde8565@gmail.com

fondsenwerving: het zal allemaal op Europese schaal moeten plaatsvinden.

Wakker schudden

In de afgelopen maanden zijn filmopnames gemaakt van gemeentestichtingen in Berlijn, Rome, Parijs, Barcelona, Dublin en Amsterdam. In het voorjaar van 2012 komt hierover een reportage op de Nederlandse, Engelse en Duitse televisie. Het is allemaal bedoeld om mensen wakker te schudden, te bemoedigen en aan te sporen: Jezus Christus leeft, zijn gemeente is de unieke en goede plek om Hem te eren en door zijn Woord en Geest opgebouwd te worden. Europa heeft het echt nodig om van Jezus te horen. Daarom zijn er naast de opbouw van de gemeenten die er al zijn, veel nieuwe gemeenten nodig, om te beginnen in de steden. Wil je bemoedigd worden door wat er gaande is en wil je Keller en anderen live horen over deze visie en praktijk, dan ben je meer dan welkom in oktober in Berlijn. Het is de eerste keer dat Tim Keller het Europese vasteland aandoet, en vermoedelijk ook de laatste. Dat laatste is niet erg. Als City to City Europe pakken we de handschoen graag op.

Siebrand Wierda en **Martin de Jong** zijn betrokken bij diverse initiatieven van gemeentestichting in Amsterdam. Siebrand is predikant van de Christelijke Gereformeerde Kerk Amsterdam (Amstelgemeente en Via Nova), Martin is lid van Via Nova. Beiden nemen deel aan het kernteam van City to City Europe en het kernteam van Amsterdam in Beweging voor Jezus Christus.

online www.citytocityeurope.com | www.redeemercitytocity.com | www.amsterdaminbeweging.nl | www.kleurrijkamsterdam.nl